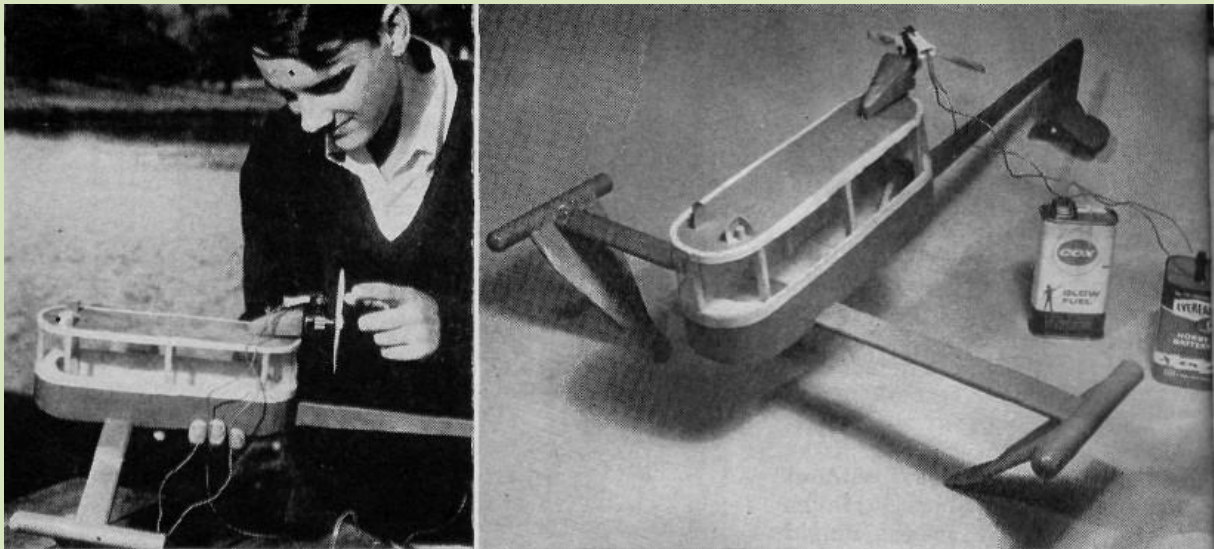

Popular Science
1969. május 140-141.old
(fordította SRY)

ROY L. CLOUGH JR.
Hidroplán sikló modell

Könnyen és gyorsan építhető, repülőgép-modell motorral hajtott, tolólégcsavaros modell.

Egy ideje már több helyen találkozhatunk szárnyashajókkal, de ennek ellenére kevesen vannak, akik láthatták, amikor a megfelelő sebesség elérésekor egy hidroplán hajótete a víz fölé emelkedik. Még az US Navy⁽¹⁾ is érdeklődést mutat a szárnyashajók iránt, és tesztelnek egy ilyen kialakítású gyors PT⁽²⁾ hajót.

Egyszerű repülőgépmodell erőforrás tolóereje repíti ezt a kis modellt a vizek felett. A szerkezet balsából épül a hagyományos építési módszerekkel. A legtöbb .020-.049 lökettérfogatú motortípus felszerelhető a motortartó gondolára.

Az itt bemutatott Popular Science modell, viszonylag gyorsan, pár munkaórával elkészíthető. A vízfelületet áttörő hordszárnyak, és légcsavaros meghajtás jellemzik a nagy haladási sebességet, és megfelelő stabilitást biztosító egyszerű szerkezetet. A modell elkészítése egyszerűbb, mint gondolná, teljesítménye mégis meggyőző.

A szárnyashajók alapvető előnye más hajószerkezetekkel szemben, hogy haladáskor csak a - hajótesthez viszonyítva- kisméretű hordszárnyak merülnek a vízbe, és nem a teljes hajótest, ami sokkal kisebb ellenállásokat eredményez.

A leghatékonyabbak a teljes felületükben víz alatt futó hordszárnyak lennének, de ez esetben külön, speciális berendezéseket kell beépíteni, amelyek érzékelők és vezérlő mechanizmusok

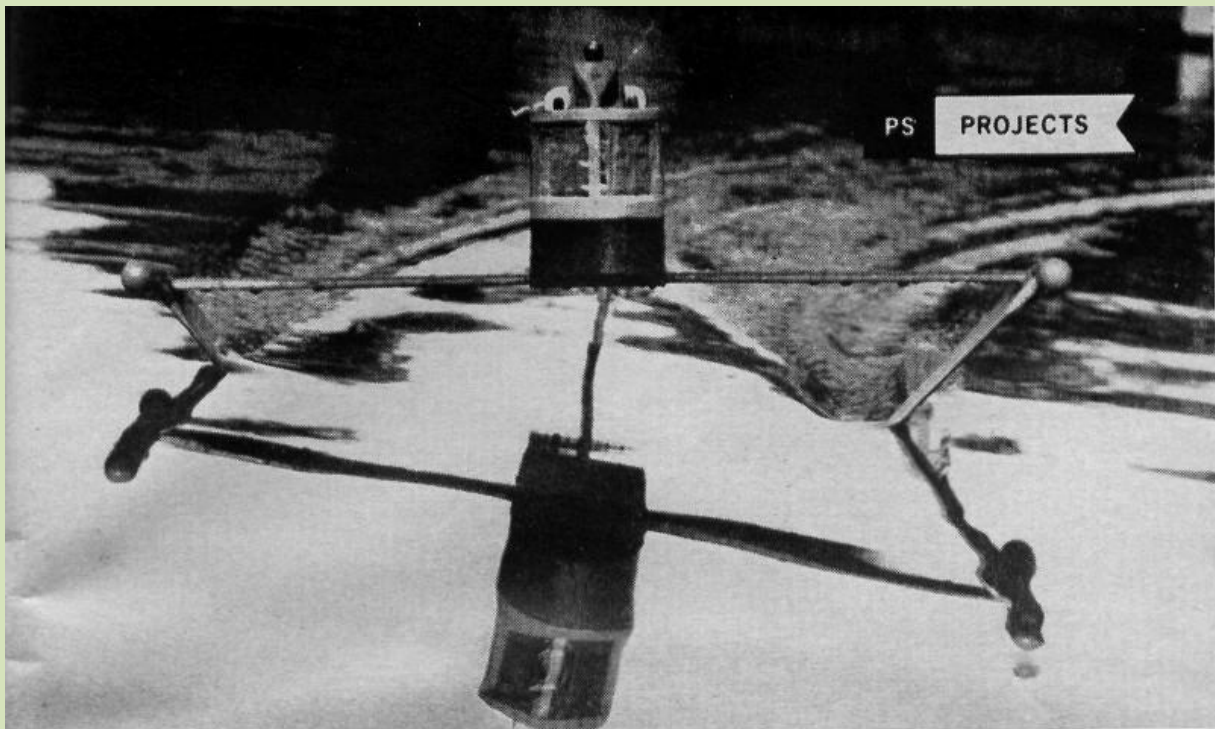
segítségével mindig a megfelelő mélységben tartják a hordszárnyakat. A vízfelületet áttörő hordszárnyak automatikusan a haladási sebességnek megfelelő mélységben futnak, de hátrányuk, hogy légbuborékok alakulhatnak ki a hordszárnyak felületén, és ez lecsökkenti a rajtuk keletkező emelőerőt. A Popular Science modellje olyan hordszárny kialakítást használ, ami minimálisra csökkenti ezt a nem kívánt mellékhatást.

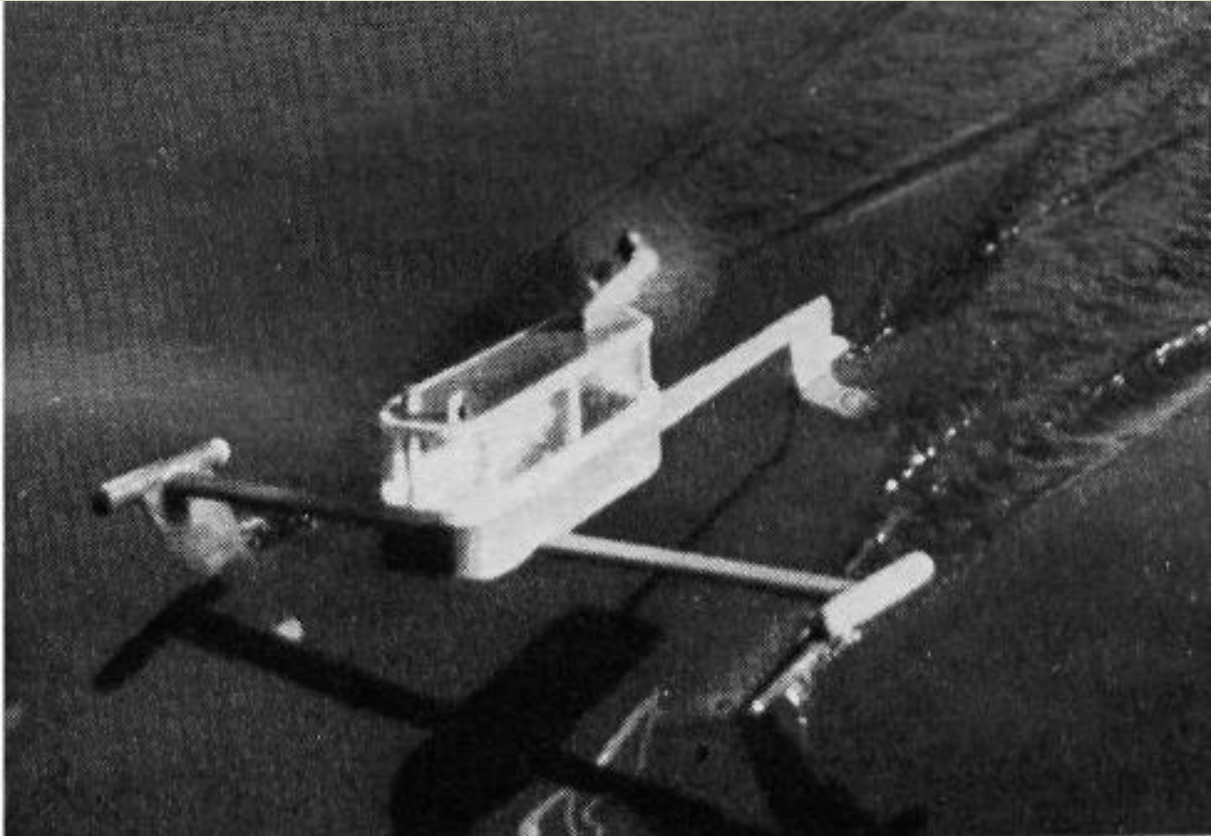
Némely hordszárny típusnál a futás közben instabilitás léphet fel. Ez különösen jellemző a modellekre. Ezt az okozza, hogy az a hordszárny állásszög⁽³⁾ beállítás, amivel a modell már kis sebességnél is ki tud emelkedni a vízből, és „repül”, nagyobb sebességeken a hajó hosszirányú lengését, bukdácsolását okozza. A modellünk úgy lett tervezve, hogy a hordszárnyak vízbe merülő felületeihez képest a tolóerő vektor vonala magasan helyezkedik el, ezzel csökkentve a bukdácsolás kialakulásának veszélyét.

A modell építése:

A modell a repülőgépmodellek építésénél megismert módszerekkel készül, de két nagyon lényeges dolgot ki kell emelni: Minden alkatrész nagyon pontosan legyen elkészítve. Az alkatrészeket a ragasztások teljes megszáradásáig, megkötéséig stabilan egymáshoz kell rögzíteni gombostűvel, vagy más eszközzel.

Először a kabint készítsük el, majd a farokrész rúdját és a hátsó szárnyakat. A kabin alsó felületeit vonjuk be japánpapírral lakkozás előtt, így sima és vízálló felület alakítható ki. Az ablakok egyszerű átlátszó műanyag fóliából készülnek (én ezt átlátszó csomagolóanyagból vágtam ki)

Egy nagy tó, vagy széles folyó alkalmas a modell úsztatására, ahol van elégséges szabad vízfelület a hajó biztonságos futásához, vagy vezetőzsinóron is üzemeltethető, körpályás modellként.

Következő lépésben készítsük el az első szárnyakat, a hozzájuk tartozó oldalsó úszótesteket, és az ezeket tartó keresztgerendát. A kabin alsó részén vágjuk ki a keresztgerenda illesztési helyét, ügyelve a helyes állásszög (+3°) beállítására. Készítsük el és ragasszuk a helyére, a kabin tetejére, a motortartó gondolát: a rajz szerint elkészített motorgondola a legtöbb .020-.049 lökettérfogatú hátsó, kerek talpas rögzítésű motor⁽⁴⁾ felfogatására alkalmas. A biztonság kedvéért a gondola elkészítése előtt ellenőrizzük, hogy a rendelkezésre álló motor megfelelően illeszkedik-e. Szereljük fel a motort a rétegelt lemez tűzfalra az alábbi módon: a megfelelő méretű csavarokkal rögzítsük a motort, majd a csavaranyákat egy-egy kis csepp EPOXI ragasztóval⁽⁵⁾ a tűzfalhoz ragasztva biztosítsuk lelazulás ellen.

A tolómotor. Reed szelepes szívásvezérlésű motorok⁽⁶⁾ esetén normál légszűrő is használható, de a légszűrő „fordítva” kell felszerelni, hogy működésekor a levegőt hátrafelé mozgatva, tolóerőt fejtsen ki. A forgószelepes vezérlésű motoroknál⁽⁷⁾ balos forgásirányú tolólégszűrőt kell beszerezni, és használni, olyat, mint a légszűrőhajtású autómódelleken alkalmaznak.

Fontos: A modellt ki kell egyensúlyozni! A rajzon megadott pontok között ujjunkkal alátámasztva a modellt, annak vízszintesen kell állnia. Egy kicsit faroknehéz beállítás még elfogadható, az orrnehéz modell már nem alkalmas úsztatásra.

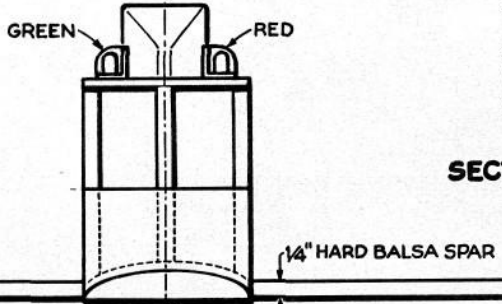
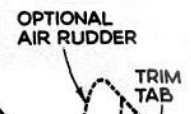
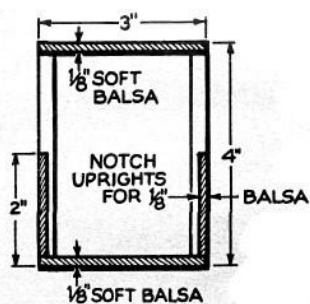
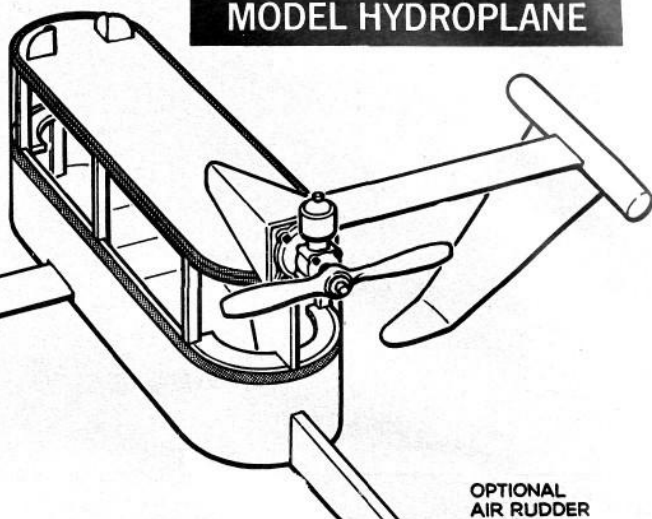
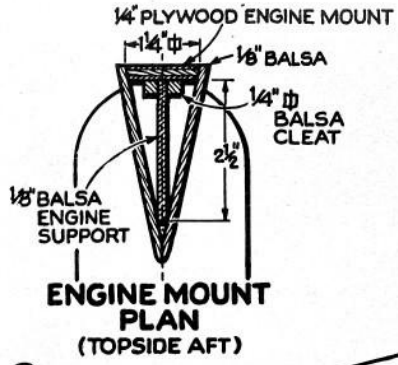
Mielőtt az első úsztatást elvégeznénk kétszer is ellenőrizzük minden hordszárny beállítási szögét. A hátsó, fordított „V” állású hordszárnyakhoz illesztett hajlítható fülekkel lehet emelni, vagy süllyeszteni az orr beállítást, hordszárnyakon haladáskor, ezek a repülőgépek magassági kormányához hasonló módon működnek.

Az első úsztatásokkor a trimmlapokkal be kell állítani a hajót. A hátsó hordszárnyon lévő trimmlapok kilépőélének felfelé hajlításával beállítható, hogy a hajó mekkora sebességnél emelkedjen ki a vízből, kezdjen el a hordszárnyain futni. A legnagyobb sebesség eléréséhez a trimmlapok kilépőélének abban a legalsó helyzetben kell lennie, amikor a hajó még éppen ki tud emelkedni a vízből. A hajó egyenesen futását a két trimmlap differenciált beállításával lehet elérni⁽⁸⁾.

A modell futtatható nagy kiterjedésű tavon, ha lehetőség van csónakkal való kísérésére. De elkészíthető huzalvezérlésű, körpályás hajómodellként is.⁽⁹⁾

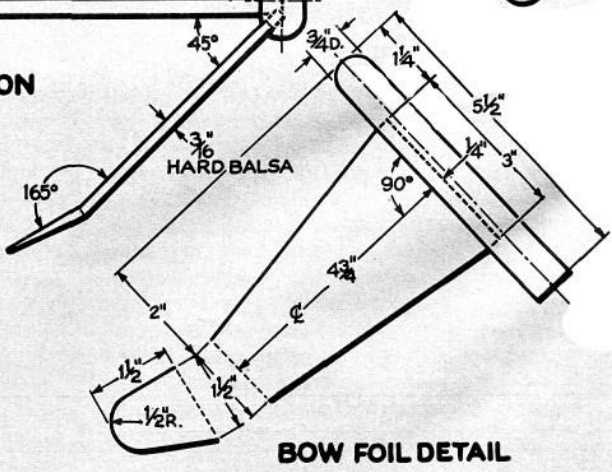
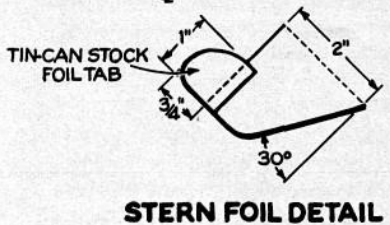
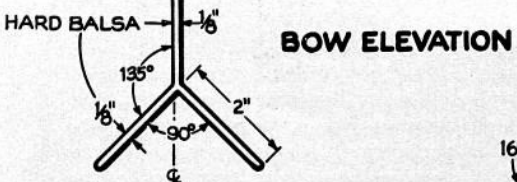
A tervrajzok alább láthatóak

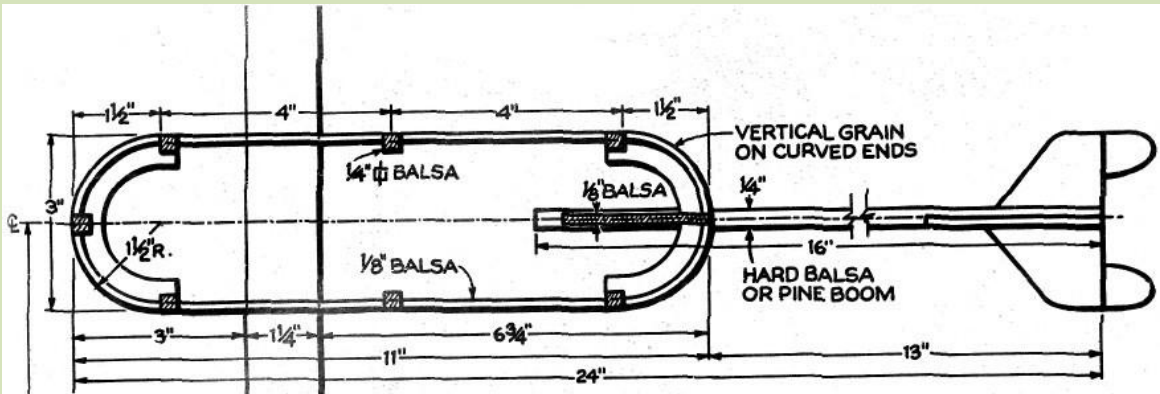
PS LIE-FLAT BLUEPRINT MODEL HYDROPLANE

SECTION THROUGH CABIN

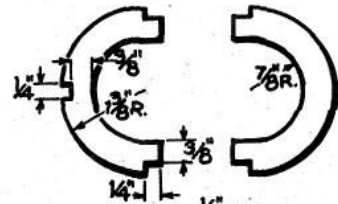
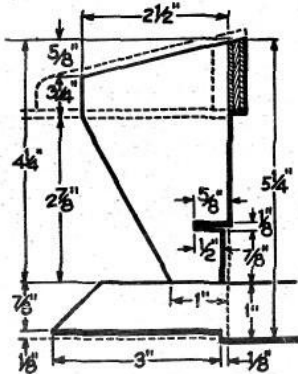
SOFT BALSA FLOAT

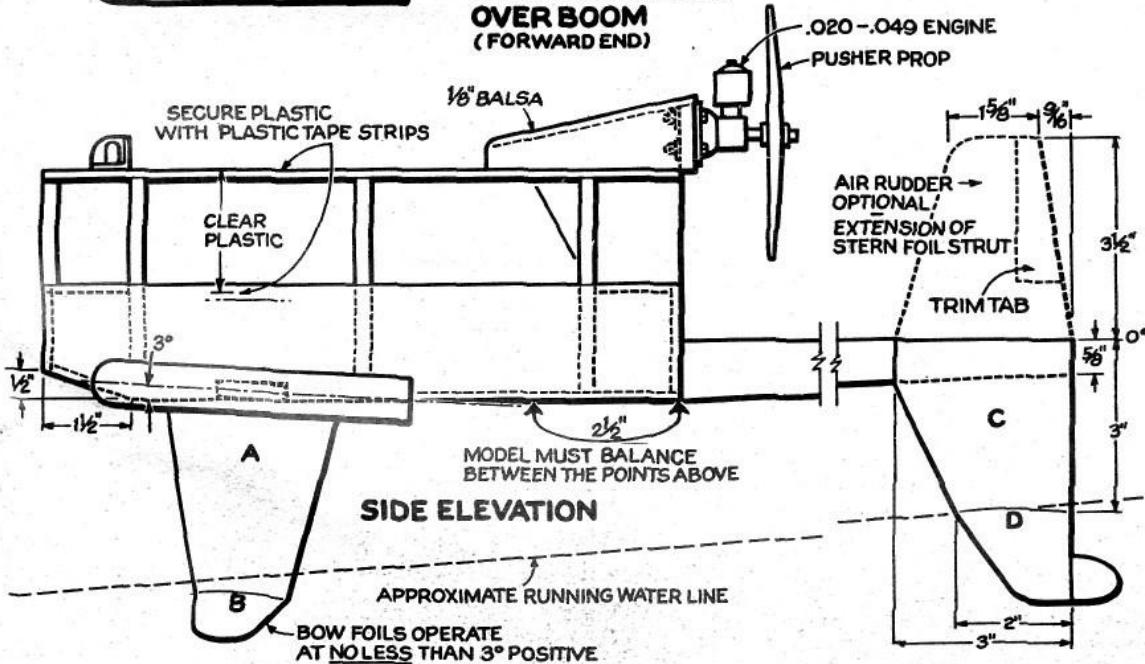
PLAN

SEE UPPER LEFT FOR PLAN OF ENGINE MOUNT

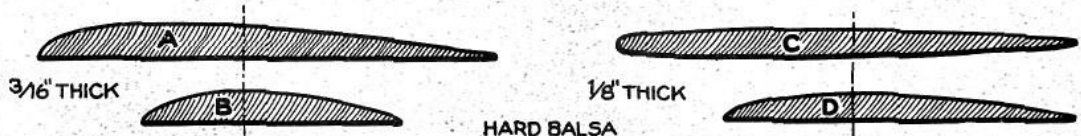

BOW STERN WINDOW SILLS

ENGINE SUPPORT OVER BOOM (FORWARD END)

SIDE ELEVATION

FOIL CROSS SECTIONS

Az archiváló megjegyzései:

(1) US Navy = Amerikai egyesült Államok Haditengerészete

(2) PT= Patrol, Torpedo, torpedóvető naszád, őrnaszád. Később a hordszárnyas őrnaszádok önálló PHM (Patrol, Hydrofoil, Missile) jelzést kaptak, de ismertek PGH, PCH és AGEH jelölésű hajók is.

(3)Állásszög = a szárnyszelvény húrja és az áramlás iránya által bezárt szög.

(4) A .020-.049 lökettérfogatú, hátsó kerek talpas motorok a közismert COX .020 Pee Wee és .020 Tee Dee valamint a COX .049 Babe Bee, .049 Killer Bee stb... típusú izzófejes modellmotorokra utal.

(5) az EPOXI ragasztók kétkomponensű műgyanták, amelyek igen nagy kötési szilárdsággal bírnak, valamint vegyszerállóak is. Ilyen pl. az Araldite, Uverapid stb...

(6) A forgattyús hzt hátsó felé lévő visszacsapó szeleppel vezérelt kétütemű motorok, mint pl. a (4) pontban felsorolt COX típusok.

(7) A forgószelepes szívásvezérlésű motorok családjába az általánosan elterjedt tengelyszívásos, és forgószelepű-hátlapszívásos motorok tartoznak. A modellmotorok túlnyomó többsége ilyen kialakítású!!!

(8) Pl.: ha a hajó egyenes vonalú futás helyett jobbra húz (a vízi és légi-járműveknél a jobb- és bal-oldalak minden esetben a menetirány szerinti oldalakat jelentik), akkor a fordított „V” alakú hátsó szárnyon a jobb oldali trimmlapot kissé lefelé, a bal oldalt pedig kissé felfelé kell állítani. Minden beállítás jóságát próbafutással ellenőrizni kell!!!

(9) A cikk megjelenése óta a technika szerencsés fejlődése folytán a modell minimális átalakításokkal elektromos motorral, és rádió-távírányító berendezéssel is megépíthető.

***